

Rekviem

VISSZHANG - LX. évfolyam, 27. szám, 2016. július 8.

Nem tudom, hány kiló és milyen magas, milyen a haja, a bőre, a szeme. Nem tudom, masszív forradalmár-e, vagy törékeny alkat. Nem tudom, honnan jön, mi éteti, fiú-e vagy lány, valamelyik-e egyáltalán, fiatal és ember, az biztos.

Tudom, hogy hinni fog majd, bár ötletem sincs, hogy miben. Szabad lesz, az száz százalék, bár nem tudom, hogy mitől. Ahogy azt is bajos megmondani, mitől tehetséges. Viszont azt tudom, hogy ír, talán már most, ebben a pillanatban is. Nem vett ma ÉS-t, kenyeret és tejet, akkor mozdul ki majd legközelebb, ha elfogy a kávé, addig marad az asztalnál, a laptopnál, és ír. Hogy mit? Csak abban bízhatok, hogy egyszer – kapjon bár erős szembeszelet – kiderül ez is. Jól ír, az biztos. Mennyire jól? Irgalmatlanul. És tudom, hogy jönni fog. Mikor? Ember meg nem mondja, de jönni fog, mert jönie kell, ha senki sem törődik vele, akkor is. Ő már csak ilyen, mindig is ilyen volt. Most sem esik messze majd a fától. A többiektől, akik írtak. Mihail (Bulgakov) is így volt ezzel, Herman (Melville) nem különben, Jack (London), Arthur (Rimbaud), Attila (József) szintén. A kutya se kérte őket, „írnátok már nekünk regényt, verset, Moby Dicket”. Csak jöttek. Hagyjuk is, hosszú a sor, egy a lényeg: van, ami nem változik. Az ilyenek időről időre jönnek, mint a moly a tapétából, mint égből a villám vagy a zápor, hajnalban a köd, hidegre meleg, megre hideg, nincs mit tenni. Talán itt is van már. Hogy mi minden lehetne még ezen kívül? Gőzöm sincs. Talán bármi más vagy ezen kívül semmi. Hogy mi ő biztosan? Író. Hogy annak született vagy azzá lett, lényegtelen, ám aznap, amikor észreveszik őt – vagy amikor épp átsiklanak fölötte –, már bizonyosan az. Hová tart majd? Maga sem tudja, de hogy igyekszik majd átkelni a legkeskenyebb pallón, átpréselni magát a legkisebb résen és esélyen is, arra mérget innék. Ha a világ addigra mennyé magasztosul, akkor is lesznek pokolbéli, vigasztalan napjai. Néha nem tudja majd, ki ő valójában. Máskor viszont túpontosan jelöli ki a maga helyét, és mint a fészekből frissen kirepülő madár, forrón keresi majd a neki való légtereket. Embereket. Műhelyeket. Megtalálja-e? Jó volna, de kétkem. Azt tudom csak, hogy minél több a folyóirat, annál több az esély. Ha már nem lesznek műhelyek, elindul-e egyáltalán? Biztosan, mert ahogy mondtam, ő már csak ilyen. Ha nincs út, ő akkor is megy. Mit talál majd? Úgy fest most, hogy nem sokat. Túléli-e? Drukkolok neki, de nem hiszem. Az marad, akinek született, vagy akivé lett? Folyóiratok nélkül én sem lennék itt, azt mondhatom. Ha nincs hely, ahol örömmel fogadnak a névtelenségből is, ahol nem várnak mást, csak azt, ami az író dolga, ha ez nincs, egy próbát sem ér az egész. Csak azt tudom, hogy egy ifjú író szíve szerint éjjel-nappal írna. Jó esetben a befutott is. És azt is tudom, hogy az ifjú író a szájától is megvonja a falatot, hogy ezt megtehesse. Csak azt tudom, hogy hiába fizettek vékonyan, tíz éve még a folyóiratok kenyerét ettem. Olyat is megírtam, amit nélkülük nem írtam volna meg. Legyen az ifjú író bármilyen, pocskék lesz, hogy azt a keveset sem kapja meg, ami nekem még kijutott. Jó esetben úgy érzi majd: rosszkor született. Kit érdekel? Érezte már ezt pár író, érezte már ezt pár millió nem író is. Rossz esetben úgy gondolja, kár volt a világra jönnie. Meggyőzi-e őt az ellenkezőjéről bárki? Aligha. Éhezni fog? Nem kizárt. S még ha az ifjú író nem hal is éhen, olyan művek biztosan nem születnek meg, melyek fejlődéstörténetünk fejezetei lettek volna. Akkor is, ha egy idő után sejtésünk sem lesz erről. Csak addig fáj majd a hiány, amíg látszik. Áttetsző lesz az ifjú író, akár az üveg, s láthatatlan a számunkra. Egyedül ő tudja majd, hogy itt van. Tud majd rólunk, s mi nem tudunk majd róla. Jó esetben ködös hiányérzetünk támad – mintha a fejlődéstörténetünk, kollektív életidőnk indokolatlanul rövidülne –, rossz esetben még az sem. Most még tudjuk, hogy létezhet. Leszámolhatnánk a féltékenységgel, a hiúsággal, segíthetnénk és várhatnánk az ifjú íróval együtt, ám eljöhet az a nap is, mikor az ő léte már csak utópia. Nem tűnik majd fel, hogy eggyel kevesebb könyv áll a polcon. Lesz majd a helyén egy szobrocska. Kinek-kinek a magáé. Mindenkinél akkora, amekkorára futja. És egy titokkal több. Nem értjük majd, miért akadunk el néha térben és időben,

mikor semmi sem állja utunkat, és ha egyszer nem üvegből való a világ, mégis miért bűg üveghangon az egész, néha oly bántó frekvencián, hogy az álló éjjel zörgő szobrocskák az idegeinkre mennek – s már nem az ifjú írók lesznek köztünk a legnyugtalanabbak, hanem mi, akik láthatatlanná tettük őket, s aludni sem tudunk tőlük.